Pia Vilenius

26.2.2021

Eduskunnan talousvaliokunta

Lausunto U7/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (akkuasetus)

Kemianteollisuus ry, ja erityisesti sen akkuarvoketjussa toimivien yritysten muodostama Akkuryhmä, kiittää mahdollisuudesta kommentoida EU:n akkuasetusta ja U-kirjettä. Otamme lausunnossamme esille erityisesti asetuksen talousvaikutuksia, mutta myös asetuksen muita sisältöjä.

Eurooppalaisen raaka-ainetuotannon ja jalostuksen kilpailukyvyn varmistaminen on tärkeää

Haluaisimme nostaa valtioneuvoston kannassa erityisesti esille eurooppalaisen raaka-ainetuotannon ja jalostuksen kilpailukyvyn varmistamisen. Akkuasetuksen tavoitteet tukevat eurooppalaisen tuotannon vastuullisuutta ja ovat siten kannatettavia. Samalla ehdotetut toimenpiteet lisäävät kuitenkin teollisuuden kustannuksia.

Kaikki eurooppalaisen sääntelyn tiukennukset toimivat potentiaalisesti kilpailuetuna Euroopan ulkopuoliselle tuotannolle. Asetuksen osana tai rinnalla onkin välttämätöntä luoda mekanismeja, joilla em. potentiaalisia vääristymiä korjataan niin, että vastuullisen tuotannon kilpailuetu tulee varmistettua, sillä vastuullisuuden ja läpinäkyvyyden tuoman kilpailuedun merkityksestä eurooppalaiselle raaka-ainetuotannolle ei ole vielä tässä yhteydessä riittävää näyttöä. Tähän asiaan onkin hyvin jo kiinnitetty valtioneuvoston kantaluonnoksessa huomiota: "Samoin olisi hyvä luoda mekanismeja, joilla varmistetaan vastuullisen eurooppalaisen raaka-ainetuotannon ja jalostuksen kilpailuetu."

Pidämme kannatettavana pakollisia hankintaketjun selvitysperiaatteita (due diligence -periaatteet) teollisuus- ja sähköajoneuvoakkujen raaka-aineille. Näiden osalta tulee kuitenkin varmistaa, että vaatimukset koskevat myös Euroopan ulkopuolelta tuotavia raaka-aineita.

Yrityksiin kohdentuvien kustannusvaikutusten tulee olla selkeitä ja läpinäkyviä

Asetuksen vaatimuksista seuraa väistämättä yrityksille lisäkustannuksia. Toivoisimme selvyyttä ja läpinäkyvyyttä näistä yrityksille mahdollisesti kohdistuvista kustannuksista (”Komissio arvioi, että järjestelmien muuttaminen uusien vaatimusten mukaisiksi maksaa kertaluonteisina kuluina kaikille yrityksille yhteensä puolesta kolmeen miljoonaan.”), (”Yrityksille arvioidaan koituvan suurimmat kustannukset selvilläolovelvoitteen (due diligence) toteuttamisesta. Tämän työn kokonaiskustannukseksi arvioidaan 2-20 miljoonaa euroa vuodessa.”) ja toisaalta mainituista kilpailueduista (”Tämä kuitenkin tukee akkujen raaka-ainevirtojen kestävyyden huomioimista akkutuotannossa ja tuo siten kilpailuetua niille maille ja yrityksille, joilla tuotantoketju on läpinäkyvä ja kunnossa.”)

Määritelmien tulee olla selkeitä tulkintaepäselvyyksien välttämiseksi

Kannatamme määritelmien täsmentämistä, kuten valtioneuvoston kannassakin esitetään: "Valtioneuvosto kiinnittää huomiota asetusehdotuksessa olevien määritelmien (2 artikla) keskinäisiin suhteisiin sekä niiden suhteeseen unionin muussa lainsäädännössä käytettyihin määritelmiin. Erityisesti akkujen uusiokäyttöön liittyvät määritelmät kaipaisivat täsmentämistä, jotta olisi selvää, miltä osin kyse on jätteenkäsittelytoiminnasta ja miltä osin tuotteiden uudelleenkäytöstä. Käytettyjen määritelmien olisi myös hyvä olla yksiselitteisiä ja johdonmukaisia sekä mahdollisimman pitkälle yhteneviä ja ristiriidattomia muun EU:n lainsäädännön kanssa, jotta vältetään erilaisista merkityssisällöistä mahdollisesti aiheutuvat tulkintaepäselvyydet."

Akkualan nopea kehittyminen on otettava huomioon ja edellytykset varmistettava

Akkuala kehittyy kovaa vauhtia. Suomeen on rakenteilla ja suunnitteilla useita akkukemikaalien jalostuslaitoksia ja akkujen kierrätyslaitoksia. Tulevien vuosien tavoitteena on saada Suomeen koko akkujen arvoketju aina materiaalien louhinnasta akkujen kierrätykseen saakka. Tähän toivomme eduskunnan tukea niin TKI-, pilotointi- ja investointien rahoituksen kuin lainsäädännönkin osalta. Hyvä ja keskeinen väline tähän on työ- ja elinkeinoministeriön hiljattain julkistama kansallinen akkustrategia, jonka valmistelussa olimme mukana. Keskeistä on se, että yritykset ovat mukana suunnittelemassa konkreettisia toimenpiteitä sille, että Suomesta saadaan akkujen vastuullisen valmistuksen ja kierrätyksen kärkimaa.

Kunnioittavasti
Pia Vilenius, sihteeri
Kemianteollisuus ry:n Akkuryhmä